

Sygn. akt VI U 399/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2019 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie

Przewodniczący SSO Bożenna Zawada

Protokolant: st. sekr. sądowy Katarzyna Jabłońska

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2019 roku w Radomiu

sprawy M. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 26 marca 2018 roku Nr (...)

zaskarżoną decyzję zmienia i ustala M. K. prawo do emerytury rolniczej od 25 stycznia 2018 roku.

SSO Bożenna Zawada

Sygn. akt VI U 399/18

UZASADNIENIE

M. K. w piśmie z 13 kwietnia 2018 roku wniosła do Sądu Okręgowego w Radomiu odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 26 marca 2018 roku, nr (...), odmawiającej jej prawa do emerytury rolniczej. W uzasadnieniu podniosła, że od 33 lat opłaca składki na ubezpieczenia społeczne rolników oraz osiągnęła wymagany wiek emerytalny, jak też zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej z dniem 28 grudnia 2017 roku (odwołanie wraz z załącznikami – k. 5-7).

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówka Terenowa w R. w odpowiedziach na odwołanie wniosła o jego oddalenie. W uzasadnieniach wskazano, iż w dniu 25 stycznia 2018 roku wnioskodawczyni złożyła w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury rolniczej. Na okoliczność zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej wnioskodawczyni złożyła akt notarialny z dnia 28 grudnia 2017 roku potwierdzający wydzierżawienia posiadanej przez nią ziemi. Organ uwzględnił przy tym 33 lata pracy w gospodarstwie rolnym. Niemniej jednak skarżąca pomimo wydzierżawienia prowadzonego przez siebie gospodarstwa w dalszym ciągu jest współwłaścicielką gruntów

o pow. 0,82 ha oraz właścicielką gruntów o pow. 0,70 ha, a zatem łączna powierzchnia pozostawionego po wydzierżawieniu areалу wynosi 1,52 ha, w związku z czym Kasa nie uznała zaprzestania prowadzenia przez nią działalności rolniczej (odpowiedź na odwołanie – k. 8-9).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. K., urodzona (...), w dniu 25 stycznia 2018 roku złożyła w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Placówce Terenowej w R. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Do wniosku dołączyła kserokopię aktu notarialnego nr (...) z dnia 28 grudnia 2017 roku – umowę darowizny, umowę

o zniesienie współwłasności oraz ustanowienie służebności osobistej z którego wynikało, że M. K. darowała na rzecz swojego syna K. K. działkę nr (...) o pow. 2.600 m⁽²⁾ oraz działkę nr (...) o pow. 3.100 m⁽²⁾ położoną w G., gmina Z., zaś w zakresie pozostałych działek dokonano zniesienia współwłasności, zaś skarżąca przekazała posiadane udziały na rzecz swoich dzieci Ł. K., K. K., S. K. i T. K., a także umowę dzierżawy gruntów z 28 grudnia 2017 roku zawartą pomiędzy M. K. a K. K.,

z której wynikało, że skarżąca wydzierżawiła na rzecz K. K. działkę nr (...)

o pow. 7.600 m⁽²⁾ położoną w G., gmina Z. (dowód: wniosek – akta KRUS bez numeracji kart, kserokopia aktu notarialnego z 28 grudnia 2017 roku – akta KRUS bez numeracji kart, kserokopia umowy dzierżawy z 28 grudnia 2017 roku – akta KRUS bez numeracji kart).

Na dzień wydania zaskarżonej decyzji M. K. pozostawała właścicielką gruntów rolnych – działki oznaczonej jako (...) o pow. 0,70 ha, położonej w obrębie G., gmina Z. oraz współwłaścicielem do 1/4 udziału gruntów rolnych o pow. 0,82 ha w obrębie G., gmina Z.. Gruntów tych jednak nigdy nie użytkowała. Prowadzeniem posiadanego przez nią gospodarstwa rolnego zajmowała się bowiem jej mąż, który zmarł 25 lipca 2007 roku. Od tego momentu uprawą posiadanej przez nią ziemi zajmował się wraz ze skarżącą - jej syn K. K., który od 2015 roku prowadził je już samodzielnie. To on także od 2018 roku jest płatnikiem podatku rolnego za te grunty (dowód: zaświadczenie Urzędu Gminy w Z. z 8 stycznia 2018 roku – akta KRUS bez numeracji kart, zaświadczenie Urzędu Gminy w Z. z 22 lutego 2018 roku – akta KRUS bez numeracji kart, pismo Urzędu Gminy w Z. – k. 25, zeznania wnioskodawczyni – zapis płyty CD – k. 15, zeznania świadków: K. K. i T. K. – zapis płyty CD – k. 21).

Postanowieniem z 23 stycznia 2018 roku Sąd Rejonowy w R. VI Wydział Ksiąg Wieczystych sprostował usterkę wpisu w ten sposób, że w księdze wieczystej (...) w dziale I wykreślił działkę nr (...) a wpisał działkę (...) (dowód: postanowienie – k. 7 – koperta).

Decyzją z dnia 26 marca 2018 roku, nr (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił wnioskodawczyni prawa do dochodzonego świadczenia. W uzasadnieniu wskazano, że spełniła przesłanki w postaci wymaganego wieku emerytalnego oraz stażu ubezpieczenia, jednak w ocenie organu nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, bowiem w dalszym ciągu włada nieruchomościami rolnymi o łącznej pow. 1,52 ha, a przy tym nie ukończyła 60 roku życia, co pozwoliłoby na przyznanie prawa do świadczenia pomimo tej okoliczności (dowód: decyzja z 26 marca 2018 – akta KRUS bez numeracji kart).

Aktem notarialnym – umową darowizny z 11 kwietnia 2018 roku M. K. darowała na rzecz swojego syna K. K. działkę nr (...) o pow. 0,70 ha położoną w obrębie G., gmina Z. (dowód: kserokopia aktu notarialnego z 11 kwietnia 2018 roku – k. 7 – koperta).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. K. jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2019.299) warunkiem nabycia prawa do emerytury rolniczej

w niższym wieku niż powszechny jest: osiągnięcie wieku 55 lat w przypadku kobiety, podleganie ubezpieczeniu społecznemu przez okres co najmniej 30 lat oraz zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej.

Okolicznością bezsporną w sprawie niniejszej jest, że wnioskodawczyni ukończyła wymagany przepisami prawa wiek emerytalny, a także posiada wymagany staż ubezpieczenia, czego organ rentowy nie kwestionował.

Spornym natomiast pozostaje, czy wnioskodawczyni zaprzestała prowadzenia gospodarstwa rolnego.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy z faktu, iż M. K. na dzień wydania zaskarżonej decyzji była właścicielką gruntów rolnych – działki oznaczonej jako (...) o pow. 0,70 ha, położonej w obrębie G., gmina Z. oraz współwłaścicielem do 1/4 udziału gruntów rolnych o pow. 0,82 ha w obrębie G., gmina Z. wywodzi, iż faktycznie nie zaprzestała ona prowadzenia działalności rolniczej.

W orzecznictwie Sąd Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego, w obecnym stanie prawnym, pozostaje w zasadzie poza sferą stosunku ubezpieczenia społecznego rolników w sensie bezpośrednich przesłanek tego stosunku oraz że właściciele gospodarstw rolnych mogą dowodzić, że nie prowadzą działalności rolniczej (por. stanowisko Sądu Najwyższego szczegółowo uargumentowane w uchwale z dnia 6 maja 2004 roku, II UZP 5/04 - OSNP 2004 Nr 22, poz. 389). W wyroku z dnia 30 listopada 2005 roku, I UK 59/05, (OSNP 2006/19-20/310), Sąd Najwyższy wskazał, że przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, ustawowe domniemanie, że właściciel gruntów zaliczanych do użytków rolnych prowadzi działalność rolniczą, może być obalone odpowiednimi dowodami. W uzasadnieniu tego wyroku podkreślił, że założenie, iż dla nabycia prawa do emerytury rolniczej, posiadanie (własność, współwłasność) gospodarstwa rolnego znaczy to samo, co prowadzenie gospodarstwa rolnego, jest nieprawidłowe.

Skoro, w świetle powyższego, właściciel gruntów zaliczanych do użytków rolnych może wykazywać, iż nie prowadzi działalności rolniczej, to tym bardziej małżonek takiego właściciela może przeprowadzać stosowne dowody. W przedmiotowej sprawie nie można mieć wątpliwości, iż skarżąca zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Świadczą o tym nie tylko umowa dzierżawy, ale także zarówno jej zeznania jak i zeznania K. K. i T. K., a także zaświadczenie Urzędu Gminy w Z.

z 14 stycznia 2019 roku z którego wynikało, że podatek w 2018 roku za sporne działki opłacał K. K..

Sąd Okręgowy dał wiarę powyższym zeznaniom. Były one zbieżne, logiczne i przekonujące.

Wskazać ponadto należy, iż intencją wnioskodawczyni było przekazanie na własność spornej działki oznaczonej jako (...) o pow. 0,70 ha, położonej w obrębie G., gmina Z. na rzecz jej syna – K. K.. Niemniej jednak w akcie notarialnym nr (...) z dnia 28 grudnia 2017 roku wskazano, że M. K. darowała na rzecz swojego syna K. K. działki nr (...) o pow. 2.600 m⁽²⁾ oraz działkę nr (...) o pow. 3.100 m⁽²⁾ położoną w G., gmina Z., zaś w zakresie pozostałych działek dokonano zniesienia współwłasności, zaś skarżąca przekazała posiadane udziały na rzecz swoich dzieci Ł. K., K. K., S. K. i T. K.. Takie opisanie darowanych K. K. działek spowodowało natomiast, że skarżąca w dalszym ciągu pozostała właścicielką działki oznaczonej jako (...) o pow. 0,70 ha, położonej w obrębie G., gmina Z.. Dopiero postanowienie Sądu Rejonowego w R. VI Wydziału Ksiąg Wieczystych

z 23 stycznia 2018 roku, którym Sąd ten sprostował usterkę wpisu w ten sposób, że w księdze wieczystej (...) w dziale I wykreślił działkę nr (...) a wpisał działkę (...) pozwoliło na przekazanie przez skarżącą spornej działki na rzecz syna, co zresztą zrobiła aktem notarialnym – umową darowizny z 11 kwietnia 2018 roku w którym darowała na rzecz swojego syna K. K. działkę nr (...) o pow. 0,70 ha położoną w obrębie G., gmina Z..

Zdaniem Sądu nie można mieć zatem wątpliwości, iż wnioskodawczyni zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, już z dniem 28 grudnia 2017 roku, kiedy to chciała darować na rzecz swojego syna K. K. także działkę (...), która jednak została mylnie oznaczona jako (...) w związku z czym notariusz odmówił objęcia jej aktem notarialnym.

Wskazać także należy, iż zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność gospodarczą. W ust. 4 przewidziano, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, treści tego przepisu nie sposób pomijać w sprawie o emeryturę rolniczą w niższym, niż powszechny wiek. Skoro art. 19 ust. 2 uzależnia wyraźnie prawo do wcześniejszej emerytury od zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, (co nie jest przewidziane przy emeryturze rolniczej w wieku powszechnym), to pomocnicze odwołanie się do art. 28 ust. 4 jest uzasadnione, gdyż dzięki temu można ustalić okoliczności, które należy brać pod uwagę przy badaniu zaprzestania przez ubezpieczonego prowadzenia działalności rolniczej. Takie stanowisko jest słuszne także z tego względu, że Sąd Najwyższy w sprawie I UK 59/05 (wyrok z dnia 20 listopada 2005 r., OSNP 2006/19-20/310) odwoływał się do art. 19 ust. 2 jak i do art. 28 ust. 4. Sąd Okręgowy ma świadomość, że wyrok ten zapadł na tle innej sytuacji (w sprawie chodziło o zwrot emerytury rolniczej wobec zatajenia odziedziczenia gospodarstwa rolnego), jednak fakt, że Sąd Najwyższy zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej nie rozpatrywał w oderwaniu od art. 28 ust. 4 przemawia na korzyść takiego rozumowania.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy wywodził, iż z uwagi na posiadanie gospodarstwa rolnego przez skarżącą, wnioskodawczyni nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. W sprawie zostało jednak wykazane, że wnioskodawczyni od dnia 28 grudnia 2017 roku, tj. od darowania gospodarstwa rolnego na rzecz syna – K. K. nie uczestniczy w żaden sposób w prowadzeniu przez jej syna gospodarstwa rolnego.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wniosek w przedmiotowej sprawie wpłynął do organu rentowego w dniu 25 stycznia 2018 roku, a wiek 55 lat wnioskodawczyni osiągnęła w dniu (...)roku, zatem w sprawie niniejszej prawo do emerytury przysługuje od dnia miesiąca w którym złożono wniosek.

Mając na względzie powyższe rozważania, Sąd na podstawie. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Bożenna Zawada